

آئین دادرسی و مجازات در تعزیرات حکومتی

محمدباقر رضوانی^۱

^۱ دانشجوی دکترای حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان
Mohamad.b.r.57@gmail.com

چکیده

سازمان تعزیرات حکومتی نهادی شبه قضایی است که براساس مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام، مجلس شورای اسلامی، هیأت وزیران و آیین نامه های وزرای مربوطه، به پرونده های مختلف اعم از جرائم قاچاق، تخلفات صنفی و تخلفات بهداشتی و دارویی رسیدگی می کند که همانند قوه قضائیه دارای شعب بدوی، تجدید نظر، تجدید نظر ویژه رسیدگی به پرونده های قاچاق کالا و ارز و تجدید نظر عالی می باشد.

خصیصه بارز رسیدگی های تعزیرات سرعت، دقت و توجه به قوانین و مقررات است که این امر مستلزم وجود مقررات خاص رسیدگی در این مرجع است تا از اظهار نظرها و صدور آرای متهاافت و متناقض پیشگیری شده و رسیدگی های تعزیراتی تسهیل و روان گردد ولی علی رغم گذشت نزدیک به بیست سال از تأسیس این سازمان آیین

مقدمه

سازمان تعزیرات حکومتی یکی از سازمان های زیرمجموعه قوه مجریه محسوب می شود که وظایفی شبیه به وظیفه قوه قضائیه دارد. رسالت اصلی سازمان تعزیرات حکومتی رسیدگی به تخلفات اقتصادی می باشد که رکن قضایی قوه مجریه در این زمینه محسوب می شود و قوه مجریه با توسل به این رکن به مقابله با تخلفات مختلف اقتصادی می پردازد.

با توجه به این رسالت، وجود آیین و شیوه خاصی در زمینه نحوه رسیدگی به پرونده های مطروحه در این سازمان لازم و ضروری است تا با استفاده از این شیوه از یک طرف، رسیدگی به تخلفات اقتصادی با سرعت و دقت صورت گیرد و از طرف دیگر؛ حقوق متخلف یا اشخاصی که در مظان اتهام تخلف اقتصادی هستند رعایت شود. بدین منظور ماده واحده قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی، تدوین شیوه رسیدگی در تعزیرات حکومتی را براساس آیین نامه ای دانسته که به تصویب هیأت وزیران رسیده است ولی آیین نامه جوابگوی نیاز شعب تعزیرات حکومتی نبوده و در عمل مشکلاتی حادث می شود که این دشواری ها بعضاً باعث تضییع حقوق متهمین و یا دولت می شود.

به دلیل مجمل بودن آیین رسیدگی در شعب سازمان، رویه های مختلفی از سوی شعب مورد عمل قرار گیرد. از جمله برخی از شعب در موارد سکوت آیین نامه سازمان به مقررات آیین دادرسی کیفری و مدنی یا سایر مقررات شکلی رجوع می کنند و برخی دیگر به غیر از موارد مصرح در آیین نامه سازمان یا سایر مقررات خاص (که معمولاً

رسیدگی مدونی تدوین نشده که این خلاء مشکلاتی را در اجرای ایجاد کرده است برای جبران این نقیصه لازم بود علاوه بر تدوین شیوه نامه ای مدون و تصویب آن در مراجع ذیصلاح، مجموعه های آموزشی نیز تدوین گردد تا در عمل مورد استفاده رواساء و اعضای شعب تعزیرات حکومتی باشد. امید است با سرلوحه قراردادن مطالب مندرج در این مجموعه توسط رواساء شعب و مستشاران شاهد ارتقای سطح رسیدگی و کاهش نقض آرا در مراجع بالاتر باشیم. بدیهی است چنانچه خلاء و نارسایی های وجود داشته باشد در عمل و مرحله اجرا مشخص خواهد شد.

واژه های کلیدی: تعزیرات حکومتی، قاچاق کالا، آیین دادرسی، تخلفات.

مجمل هستند)، خود را موظف به تبعیت از قانون یا مقرره شکلی دیگر نمی دانند.

در نهادهای نظارتی سازمان، مثل مشاورین رئیس سازمان یا دفاتر تخصصی مثل دفتر مبارزه با قاچاق کالا و ارز یا ارزیابی عملکرد نیز این تشتت تفسیر دیده می شود و بعضاً رأیی به جهت عدم رعایت مقررات شکلی خاصی نقض می شود که اصولاً آن مقررات در شعب سازمان لازم الاجرا نبوده است.

۱. تشکیلات، صلاحیت و اصول حاکم بر آیین رسیدگی در سازمان تعزیرات حکومتی

سازمان تعزیرات حکومتی به عنوان نهادی شبه قضایی که مانند دادگاه های دادگستری به تخلفات اقتصادی و بهداشتی رسیدگی می کند دارای وظایف خاصی است و به موجب قوانین مختلف صلاحیت های متفاوتی به این نهاد اعطا شده است. از آنجایی که سازمان تعزیرات حکومتی به عنوان یک مرجع اختصاصی محسوب می شود بنابراین صلاحیت های آن نیز جنبه استثنایی داشته و محدود به موارد مصرح خواهد بود. از این رو ممکن است با دادگاه های دادگستری به عنوان مرجع عام رسیدگی به تظلمات با سایر مراجع اختصاصی اختلاف صلاحیت ایجاد شود. همچنین با توجه به این که شعب سازمان تعزیرات حکومتی در سراسر ایران پراکنده هستند ممکن است بین شعب آن در صلاحیت محلی اختلاف حاصل گردد که این موارد و سایر موضوعاتی که ممکن است در خصوص صلاحیت حادث شود نیاز به